

Emne nr. 139.

TENNER OG TANNBEHANDLING

NEG sendte i 1967 ut spørreliste nr 114: Tenner og tannverk. I den lista ble våre medarbeidere bedt om å fortelle det de visste om eldre tiders tannstell, husråd og troer i tilknytning til tenner. Den lista vi nå sender ut er først og fremst orientert mot vår egen tid, Vi er interessert i dine egne opplevelser, erfaringer og oppfatninger. Men vi vil samtidig også gjerne høre om oppfatningene har endret seg i løpet av din levetid. Det er viktig i denne sammenhengen å vite hvor gammel du er og hvor du er vokst opp. Derfor har vi spurt særskilt om dette på slutten av spørrelista.

Vi sender også en særskilt spørreliste til et utvalg tannleger, for på den måten å kunne kaste lys over problemene fra flere sider.

I. Tenner

1. Hvilken betydning mener du gode tenner har for a) helsa, b) utseendet?
2. Vet du hvordan man best unngår hull i tennene? Hvis det er flere årsaker til hull i tennene, hvilken eller hvilke er viktigst, tror du?
3. Hørte du om tannstell i din barndom? Av hvem, i tilfelle?
4. Var dine foreldre opptatt av at man skulle søke å bevare tennene lengst mulig?
5. Er noen født med sterke tenner, andre med dårlige?
6. Hvis du mener none blir født med dårlige tenner, er det da så at disse får hull i tennene uansett hva de gjør for å unngå det?
7. Tror du man får gode tenner av å gå regelmessig til tannlege?
- 8.. Er det nødvendig å gå regelmessig til tannlege for alle aldersgrupper? Hvorfor?
9. Mener du det er nødvendig å behandle melketennene, selv om disse skal fells? I tilfelle hvorfor?
10. Tror du at bruk av fluortabletter, fluortannkrem eller fluor munnskyllevann er bra for tennene?
11. Har du noen motforestillinger når det gjelder bruk av fluor? I tilfelle hvilke?
12. Hører man mer om hvordan tennene skal bevares i dag enn man gjorde tidligere?
13. Tror du på alt tannlegen sier om tannstell? Vennligst begrunn!
14. Synes du at skoletannlegen har hovedansvaret for barnas tenner etter at de er begynt på skolen? Eller er det hjemmet?
15. Hvis du har barn under 20 år, eller barnebarn som du har kontakt med, vennligst besvare dette spørsmålet: Passer foreldre i dag bedre på barnas tenner enn man gjorde i din barndom?
16. Vet du om noen foreldre som setter sin ære i at barna skal ha feilfrie tenner?
17. Vi vet at den norske befolkning i dag har bedre tenner enn for en generasjon siden. Hvilken eller hvilke av følgende årsaker mener du er viktigst:
a) mer/bedre informasjon om god tannhelse, b) flere tannleger, c) bedre økonomi, d) andre årsaker. Vennligst gi eksempler.
18. Er du opptatt av tennene dine?
19. Er du spesielt interessert i fortennene?
20. Synes du det er viktig å ha hvite tenner?
21. Er pene tenner et pluss for utseendet, eller spiller det ikke så stor rolle?
22. Synes du det spiller noen rolle om man har
a) uregelmessige tenner, b) framstående fortenner, c) underbitt?
Hva synes du er mest skjemmende når det gjelder punktene a, b og c?

23. Spiller det noen rolle om man har mørke eller misfargede fyllinger i fortennene?
24. Besvares dersom du er over 30 år:
- Var du i barne- eller ungdomstiden opptatt av tennene dine?
 - Var du mer opptatt av dem enn du er i dag?
25. Hadde du i ungdomstiden avvikende oppfatning når det gjelder spørsmålene 19-23? I tilfelle, vennligst oppgi hvilket punkt eller hvilke punkter dette gjelder, og på hvilken måte du har endret syn.
26. Var det vanlig med innsatte tenner blant dine venner i ungdomsflokken?
27. Hvis dette var tilfelle, når fikk man i alminnelighet de første innsatte tenner:
- I konfirmasjonsalderen?
 - Senere?
28. Spilte det noen rolle om man måtte trekke tennene og få gebiss?
29. Hvordan ville man helst at de kunstige tennene skulle se ut:
- Små og hvite?
 - Store og hvite?
 - Regelmessige?
 - Så like de naturlige tenner som mulig, selv om disse hadde vært uregelmessige?
30. a) Hvis det var vanlig med innsatte tenner i ungdomsflokken, var det likevel noen som beholdt tennene lenger enn gjennomsnittet?
- b) Hvis dette var tilfelle, hva mener du grunnen/grunnene kunne være til det?
31. a) Var det noen i din omgangskrets som fikk trukket friske tenner for å få gebiss, eller hørte du noen gang om dette?
- b) Hva tror du grunnen kunne være til at man gjorde noe slikt?
32. Var det vanlig å se folk som gikk omkring uten tenner? Hvilke tanker gjorde du deg i såfall om dette?
33. Vet du om folk som hadde innsatte tenner brukte gebisset regelmessig, eller var det ganske vanlig at man gikk uten tenner til hverdags?
34. Til mannlige informanter i alle aldre:
- Fikk du tannbehandling under militærtjenesten?
 - Hadde dette i såfall noen betydning for tennene dine?

II. Tannbehandling og tannlegen

35. Var det tannlege på stedet du bodde som barn, eller i nærheten?
36. Har du noen gang fått trukket ut tenner (bortsett fra helt løse melketenner), eller fått noen annen form for tannbehandling hos andre enn tannlegen? I tilfelle, hos hvem?
37. a) Kjenner du noen husråd for tannverk? Hvilke råd, i tilfelle?
- b) Ble noen av disse husrådene brukt hjemme hos deg i din barndom? Hvilke?
- c) Har du benyttet husrådene senere også? Hvilke av dem?
38. Vet du hvor gammel du var første gang du besøkte en tannlege? Fortell gjerne det du husker om ditt første tannlegebesøk.
39. a) Gikk du regelmessig til tannlege som barn? Eller gikk du bare hver gang du fikk vondt i en tann? b) Hva med dine søsken og foreldre?
40. a) Er det tannlege der du bor i dag?
- b) Pleier du å gå regelmessig til tannlegen, eller bare hver gang det er noe i veien?

41. Synes du at tannlegen er hardhendt?
42. Er du nervøs eller engstelig når du har time hos tannlegen? I såfall, hva er det du er mest engstelig for?
43. Venter du lengst mulig med å bestille time hos tannlegen?
44. Sover du dårlig om natten før du skal til tannlege?
45. Husker du om du var redd tannlegen da du var barn? Husker du i tilfelle hvorfor?
46. Synes du tannbehandling er mer eller mindre smertefullt i dag enn det var tidligere? Hva tror du dette skyldes?
47. a) Vet du om noen som ikke vil at deres barn skal behandles i skoletannpleien eller i folketannrøkta? Vet du i tilfelle hvorfor?
b) Hvis du selv ha barn, hvordan ser du på dette spørsmål?
48. Tror du at offentlig ansatte tannleger har samme utdannelse som de privatpraktiserende tannleger?
49. Tror du det er noen forskjell på den behandling man får hos offentlig ansatt tannlege og privatpraktiserende tannlege? På hvilken måte, i såfall?
50. a) Har du noen gang hørt om at tannlegen borer opp hull som ikke er der?
b) Hvorfor ville en tannlege gjøre noe sånt, tror du?
51. a) Bør foreldre få beskjed på forhånd om den behandling skoletannlegen er nødt til å utføre på barnas tenner?
b) Eller er det tilstrekkelig med beskjed etter at behandlingen er avsluttet?
52. Synes du tannlegen i alminnelighet gir nok informasjon/for mye/for lite
a) Om tannstell og kosthold?
b) Om behandlingen som utføres?
53. a) Ville du som pasient bli fornærmet dersom tannlegen f. eks. påpekte at du burde pusse tennene bedre?
b) Synes du slike ting bør være en privatsak?
54. Tror du alle tannleger tjener godt, for godt?''
55. Synes du det er dyrt å gå til tannlege?
56. Hvorfor tror du noen vil bli tannlege?
57. Tror du det må være ekkelt å arbeide inne i munnen på folk?
58. Kunne du selv tenke deg å være tannlege?
59. Må tannlegene være litt spesielle som velger et slikt arbeid, tror du? I tilfelle hvorfor?
60. Har du inntrykk av at folk snakker mye seg imellom om tannleger og tannbehandling? I tilfelle hvorfor?
61. Synes du at du ofte må sitte lenge på venteværelset før du slipper inn til tannlegen?
62. Tror du tannlegen bryr seg om at det gjør vondt for pasienten?

Hvilket år er du født?
Hvor er du vokst opp?